

Lærervejledning til Tankegang: En podcast-serie om religion

Kære lærer

Tak fordi du vil bruge et superlokalt tilbud i din undervisning, nemlig podcast-serien Tankegang, der tager udgangspunkt i Frederiksberggruterne. Formålet med Tankegang er at få bevægelse og aktivitet ind i kristendomsundervisningen, bruge lokalområdet og samtidig koble kristendomsfaget sammen med nogle af de temaer og eksistentielle overvejelser, der er relevante for unge i Danmark i dag – og i øvrigt også for alle os andre.

Podcasten er ægte nysgerrig omkring, hvordan religion på forskellige måder har påvirket udviklingen af vores samfund, og den virkelighed, vi kender i dag. Den primære målgruppe for materialet er 8.-9. klassestrin.

Serien består af fire episoder af mellem 22 og 25 minutters varighed. De fire episoder er:

Historierne, der skabte en tro

I denne episode præsenteres evangelisterne og evangelierne, samt kristendommens udbredelse og årsagerne hertil. Episoden dykker desuden ned i en række af de fortællinger fra det ny testamente, der til stadighed er aktuelle i dag, ikke mindst for unge mennesker. Den berører emner som perfektionskultur, mod til at turde fejle og næstekærlighed.

Interview med: Annette Molin Brautsch, sognepræst ved Flintholm Kirke

Tro, hvad du vil

Med udgangspunkt i en såkaldt snublesten på ruten fortæller episoden om jødeforfølgelsen under Anden Verdenskrig og den betydning, holocaust har haft for indførelsen af menneskerettighederne. Vi udfolder begreberne religionsfrihed og religiøs forfølgelse, og ser på, hvordan det ser ud med religionsfriheden i Danmark og verden i dag. Endelig kommer vi også omkring begrebet tolerance, og hvorfor det har betydning, når det gælder menneskerettighederne.

Interview med: Eva Maria Lassen, forsker ved Institut for Menneskerettigheder

En ny måde at tro på

I denne episode fortælles om Martin Luther og reformationen, og ikke mindst reformationens betydning for os i dag. Vi taler om, hvordan vi kan se spor efter reformationen i dag, og om hvorfor debatten om dens konsekvenser stadigvæk er livlig i dag. Episoden kommer også omkring begreber som det personlige ansvar og arbejdets rolle i vores liv.

Interview med: Morten Fink-Jensen, religionshistoriker ved Københavns Universitet

Handlinger, der tæller

I denne episode præsenteres islams fem søjler og den betydning de har for en praktiserende muslim. Episoden berører desuden forskellene og særligt lighederne mellem jødedommen, kristendommen og islam. Endelig reflekteres der i episoden over, at det af og til kan være svært ved at være menneske.

Interview med: Kasper Mathiesen, muslim og islamolog

Forberedelse samt opbygning

Undervisningsmaterialet kræver ikke anden forberedelse, end at alle elever skal medbringe en smartphone eller andet mobilt device, der kan scanne QR-koder, samt høretelefoner.

For hver episode er der udarbejdet en quiz med 10 multiple choice spørgsmål, der kan sættes op i Kahoot eller lignende digitalt quiz-program. Tanken med dette er at give ekstra motivation til, at eleverne lytter koncentreret til de enkelte episoder. Denne quiz kan oplagt ligge i forlængelse af gåturen, altså i samme lektion.

I følgende lektioner kan der arbejdes med de spørgsmål til gruppediskussion og -besvarelse, som ligeledes er udarbejdet for hver af episoderne.

Endelig er der for hver episode udarbejdet arbejdsspørgsmål til skriftlig besvarelse. Disse spørgsmål er tænkt som forslag, hvor du som lærer kan vælge hvilken vinkel, du ønsker at lægge ned over forløbet. Et fagligt religiøst fokus eller et mere eksistentielt fokus, der kan tale ind i arbejde med trivsel.

Ekstra bonus: Episoderne er hver især tænkt som mini-forløb, hvor I kan arbejde med aspekter af religion. Særligt episoderne "Historierne, der skabte en tro", "En ny måde at tro på", og "Handlinger, der tæller", spiller rigtig godt sammen, hvis du ønsker et fokus på sammenligning mellem religioner og forholdet mellem Gud og menneske indenfor forskellige trosretninger. Her er der gode muligheder for at lave sammenlignende analyser samt diskussioner af religionens rolle i menneskelivet.

Samspillet med Frederiksberggruterne

Med Tankegang vil vi gerne invitere dig og dine elever til at bruge byrummet på Frederiksberg. Hver episode kan tilgås fra et særligt sted på Frederiksberggruterne, hvorfra gåturen starter. Her scannes en QR-kode, der giver adgang til den enkelte episode. Herefter går eleverne enkeltvis den anviste rute, mens de med høretelefoner lytter til episoden. Ved at skabe et personligt rum for den enkelte elev, hvor der lytter alene og i fred og ro, ønsker vi at understøtte den stille refleksion over de enkelte emner samt overordnet om religion og eksistens, som episoderne lægger op til.

Som lærer kan du desuden tilgå alle episoder via linket her:

<https://dreambroker.com/channel/8sqlqkfk#/nomenu>

Dette undervisningsmateriale til Tankegang-serien er produceres af Klædt På for Frederiksberg Kommune. Serien er støttet af Nordea-fonden.

Spørgsmål til multiple choice-quiz

Det korrekte svar er her vist med grøn markering.

Historierne, der skabte en tro

1. Hvad hedder de fire evangelister?

Lukas, Johannes, Mathæus og Paulus

Lukas, Johannes, Mathæus og Paulus

Markus, Lukas, Mathæus og Johannes

2. Hvilket evangelium omtaler første gang Jesus' fødsel

Markus-evangeliet

Johannes-evangeliet

Lukas-evangeliet

3. Hvilke figurer bruges ofte til at symbolisere de fire evangelister?

En løve, en okse, en ørn og en engel

En løve, en vædder, en ørn og en hyrde

En løve, en vædder, en ørn og en hyrde

4. Hvilken af evangelisterne afbildes ofte som en løve?

Markus

Lukas

Matthæus

5. Hvordan skiller Johannes-evangeliet sig ud fra de øvrige evangelier?

Det er skrevet 1000 år senere

Det er som det eneste af de fire evangelier skrevet som et brev

Det er skrevet i en anden og mere poetisk stil

6. Hvornår bekender den romerske kejser sig til kristendommen

Omkring år 300

Omkring år 400

Omkring år 500

7. I episoden fortæller Annette Molin Brautsch om lignelsen om De Betroede Talenter. Hvad er ifølge hende budskabet i lignelsen?

At det er vigtigt at turde satse noget i livet

At man ikke skal spille om penge

At man skal passe på med at tage for store chancer i livet

8. Annette Molin Brautch fortæller også om lignelsen om den fortabte søn. Her rejser den ene søn væk og ender med at bruge hele sin arv på at leve det vilde liv. Hvad sker der, da han vender hjem til sin far?

Faren griner af ham, fordi han har båret sig så tåbeligt ad.

Faren skælder ham ud, fordi han har brugt alle sine penge.

Faren tilgiver ham og holder en fest, fordi han er kommet hjem.

Tro, hvad du vil

1. Hvad kaldes de små messingplader, der er lagt ned i fortove over hele Europa til minde om ofrene for nazisternes forbrydelser?

Tænkesten

Mindesten

Snublesten

2. Hvornår blev FN's verdenserklæring om menneskerettigheder vedtaget?

1943

1948

1951

3. Hvornår iværksatte nazisterne aktionen mod de danske jøder?

I februar 1944

I december 1943

I oktober 1943

4. Hvad hedder den koncentrationslejr, hvor Irma Hertz fra Frederiksberg mistede livet?

Theresienstadt

Auswitch-Birkenau

Bergen-Belsen

5. I episoden taler Eva Maria Lassen fra Institut for Menneskerettigheder om, hvad holocaust har betydet for, at vi fik FN's Menneskerettighedserklæring. Hvor meget har det ifølge hende betydet?

Alt

Ikke så meget

Det er svært at give et klart svar på

6. Hvad hedder den domstol, man som borger i Danmark kan klage til, hvis man føler, at man har fået krænket sine menneskerettigheder – og ikke har fået medhold ved Højesteret

Verdensdomstolen for menneskerettigheder

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

FN's menneskerettighedsdomstol

7. Ifølge Eva Maria Lassen er religionsfriheden udfordret mange steder i verden. Men hun fremhæver én positiv udvikling, som hun kan se på tværs af lande og religioner. Hvad er det?

Flere religiøse ledere taler sammen og samarbejder på tværs af religioner

Flere lande har fået religionsfrihed

Flere lande har tilsluttet sig Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

8. Eva Maria Lassen fremhæver at mennesker kan få en indbygget modstandskraft mod undertrykkende ideologier. Hvordan mener hun, det kan ske?

Hvis de lærer om Anden Verdenskrig.

Hvis det står i loven, at ingen mennesker må undertrykkes.

Hvis børn og unge undervises i tolerance som en vigtig værdi i samfundet.

En ny måde at tro på

1. Hvilket år sætter Martin Luther sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg?

1517

1537

1557

2. Hvad er det helt konkret, Martin Luther kritiserer med sine teser?

At der tales latin i kirken

Ideen om Skærsilden

Brugen af afladsbreve i kirken

3. Hvad er Martin Luther, da han sætter sine teser op på kirkedøren?

Munk og professor i bibelstudier

Tømrer

Kirketjener og graver

4. Hvornår bliver Danmark protestantisk?

1536

1556

1566

5. Hvordan kan man ifølge religionshistoriker Morten Fink-Jensen helt konkret se, at vi har haft en luthersk reformation i Danmark?

Præsterne i Folkekirken har fået nogle andre præstekjoler

Der er meget færre kirker og kirkelige symboler i offentligheden

Vi har fået flere kirker på landet i Danmark

6. Ifølge Morten Fink-Jensen glemmer nogle debattører, der giver Luther skylden eller æren for forskellige udviklinger, noget meget vigtigt. Hvad?

At Martin Luther havde planlagt, at verden skulle udvikle sig helt anderledes

At Martin Luther faktisk ikke var den, der startede reformationen

At Martin Luther ikke kunne vide, hvordan verden ville komme til at se ud 500 år senere

7. Hvorfor anser nogle mennesker ifølge Morten Fink-Jensen Luther for at være en form for frihedshelt?

Fordi der er stiftet flere menneskerettighedsorganisationer til ære for ham og hans arbejde

Fordi han med livet som indsats gik imod den eksisterende opfattelse af, hvordan man var kristen

Fordi han gjorde op med latin som det sprog, der taltes i kirken

8. Morten Fink-Jensen fortæller, at ideen om det personlige ansvar ifølge nogle tænkere starter med Martin Luther og reformationen. Hvilken kendt talemåde opsummerer Fink-Jensen disse tanker med?

Lykken står den kække bi

Man er sin egen lykkes smed

De bredeste skuldre skal bære de tungeste byrder

Handlinger, der tæller

1. Hvad vil det sige, at Islam er en monoteistisk religion?

At det er en religion, der er opstået i Mellemøsten

At der er en religion, der tager udgangspunkt i en hellig bog

At det er en religion, hvor man kun tror på én gud

2. Hvad består Islams fem søjler af?

Trosbekendelsen, påklædningen, bønningen, almisen og fasten

Trosbekendelsen, bønningen, fasten, almisen og pilgrimsrejsen

Trosbekendelsen, bønningen, fasten, almisen og moskeen

3. Kristendommen, jødedommen og islam deler mange fortællinger, blandt andet om Jordens skabelse og syndefaldet. Hvad kaldes Adam og Eva i Islam?

Adam og Hawwa

Adim og Eva

Adam og Eva

4. Hvornår blev Islam grundlagt?

Omkring år 0

Omkring år 300

Omkring år 600

5. Pilgrimsrejsen, som foregår én gang om året, går til byen Mekka i Saudi-Arabien. Men hvad hedder den bygning, der er central i pilgrimsrejsens vigtigste ritualer.

Kabaen

Kuben

Kanaen

6. Ifølge islamolog Kasper Mathiesen følger den muslimske bøn et bestemt himmellegeme. Hvilket?

Solen

Månen

Jupiter

7. Kasper Mathiesen fortæller blandt andet om, hvordan De 5 søjler hænger sammen med Koranen. Had forklarer han?

At de 5 søjler er blevet udviklet som en overbygning til koranen

At alle De 5 søjler er beskrevet tydeligt i koranen

At De 5 Søjler ikke har noget med koranen at gøre

8. Hvad er ifølge Kasper Mathiesen en vigtig forskel på tankerne i Islam og Kristendommen?

Den årlige faste

Kravet om at bønner, der skal bedes på bestemte tidspunkter

Den kristne tro på at Jesus er Guds søn

Arbejdsspørgsmål til gruppearbejde

Der arbejdes i grupper og samles afslutningsvis op i klassen.

Historierne, der skabte en tro

Sognepræst Annette Molin Brautsch taler om, at Jesus i det nye testamente prikker hul på ideen om, at vi som mennesker kan være perfekte.

1. Gennemgå i fællesskab det, Molin Brautsch siger om nutidens perfektionskultur, og hendes argumenter for, at budskaberne i Det Nye Testamente går imod ideen om det perfekte menneske.
2. Diskutér begrebet perfektionskultur, som Annette Molin Brautsch fremlægger det. Er det noget I kan genkende? Hvorfor/hvorfor ikke? Giv eksempler.

Tro, hvad du vil

Eva Maria Lassen fra institut for menneskerettigheder fortæller blandt andet at det er vigtigt, at børn og unge i hele verden undervises i tolerance.

1. Gennemgå i fællesskab det, Eva siger om vigtigheden af undervisning i tolerance.
2. Hvad er tolerance?
  - a. Tal om, hvad i hver især forstår ved tolerance. Hvordan er man tolerant? Hvordan forestiller I jer, man kan undervise befolkninger i tolerance? Kom med eksempler.
3. Diskutér, hvordan undervisning i tolerance vil kunne forhindre religiøs forfølgelse. Er I enige i, at det kan være "en modstandskraft" mod brud på menneskerettighederne, som Eva Maria Lassen siger. Hvorfor/hvorfor ikke?

En ny måde at tro på

Morten Fink-Jensen fra Københavns Universitet taler om, at ideen om at man som menneske har ansvar for sit eget liv, starter med Luther.

1. Gennemgå i fællesskab det, Morten Fink-Jensen siger om den udvikling der er sket med ideen om det personlige ansvar, både i Nordeuropa, England og USA.
2. Diskutér fordelene og ulemperne ved at tillægge mennesket et stort ansvar for sit eget liv. Hvornår er det en god ting? Og hvornår er det ikke? Giv eksempler.

Handlinger, der tæller

Islamolog Kasper Mathiesen siger blandt andet, at de konkrete anvisninger i De 5 søjler kan være en vigtig hjælp for mennesket, til at finde ud af, hvad livet handler om.

1. Gennemgå i fællesskab det, Kasper Mathiesen siger om behovet for vejledning. Hvad er hans argumenter?
2. Diskutér om I er enige i det han siger. Hvordan kan det være en hjælp med en præcis vejledning? Hvordan er det det ikke? Giv gerne eksempler.

Arbejdsspørgsmål til selvstændig eller parvis skriftlig besvarelse.

Historierne, der skabte en tro

1. Fortæl kort, hvad du gennem episoden har lært om tilblivelsen af evangelierne.
2. Annette Molin Brautsch fremhæver lignelsen om De betroede talenter som en fortælling, der er særligt relevant for unge i dag.
  - a. Genfortæl lignelsen med dine egne ord.
  - b. Diskutér lignelsens budskab om, at man skal satse i livet. Er du enig? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Tro, hvad du vil

1. I denne episode hørte du om Snublestenen, der skal minde os om ofrene for nazisternes forbrydelser. Hvad mener du om mindesmærker som snublestenene? Er de vigtige? Gør de en forskel? Hvorfor/Hvorfor ikke?
2. Eva Maria Lassen fra Institut for Menneskerettigheder peger på, at religionsfriheden på grund af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er rigtig godt sikret i Danmark.
  - a. Hvorfor har det ifølge Eva Maria Lassen så stor betydning, at domstolen findes?
  - b. Alligevel peger forskeren på, at der er grund til at holde øje med udviklingen i Danmark. Hvorfor? Beskriv hendes argumenter.

En ny måde at tro på

1. Morten Fink-Jensen fra Københavns Universitet fortæller, at Martin Luther og den lutherske reformation bliver tillagt stor betydning for den måde, vores samfund har udviklet sig på.
  - a. Nævn tre af de positive udviklinger, som nogle mennesker ser som en konsekvens af Luthers ideer.
  - b. Nævn tre af de negative udviklinger, som nogle mennesker ser som en konsekvens af Luthers ideer.
3. Giv et kort resumé af det Morten Fink-Jensen fortæller, om hvordan vi kan se reformationen i det danske samfund i dag.
4. I episoden forklarer Morten Fink-Jensen, hvordan nogle tænkere ser Luthers tanker afspejlet i vores syn på arbejde som noget meget vigtigt i vores samfund i dag. Kan du genkende det billede, Morten Fink-Jensen beskriver af synet på arbejde i det danske samfund? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Handlinger, der tæller

1. Lav en kort gennemgang af Islams 5 søjler. Hvad indebærer de?
2. Islamolog Kasper Mathiesen peger på en lang række steder, hvor Islam og Kristendommen ligner hinanden. Beskriv mindst 4 forskellige lighedspunkter.